

Gedenk- und Erinnerungsjahr "Österreich 1918-2018"

Memorial Year "Austria 1918-2018"

**Die internationalen Projekte des Landes Kärnten
Texte in slowenischer, tschechischer,
englischer und russischer Sprache**

**The International Projects of the State of Carinthia
Texts in Slovenian, Czech, English and Russian**

Slovenski / Slowenisch / Slovinština / Slovenian / словенский

"Viktor Ullmann - Prič in žrtev apokalipse"

Autor: Herbert Gantschacher, Kurator: Marko Klavora

Goriški Muzej, Grad Kromberk, Nova Gorica, Slovenja
23. oktober 2018 - 18. oktober 2019 (odprtje: 23. oktober 2018, 19.00 Goriški muzej,
Grad Kromberk, Nova Gorica)

Predstavniki:

Goriški muzej, Grad Kromberk, Nova Gorica (**Smer: Vladimir Peruničič**)

Ullmann je bil rojen 1. januarja 1898 v mestu Těšín (Teschen), pokrajini Šlezija v Avstro-Ogrski monarhiji. Njegov oče Maximilian Ullmann je bil profesionalni vojak in v hierarhiji Avstro-Ogrske vojske med stotimi najpomembnejšimi oficirji. Leta 1916, med prvo svetovno vojno, je Viktor Ullmann končal šolanje na Dunaju in je pričel služiti enoletno prostovoljno vojaščino v Avstro-Ogrski vojski. V tistem času je veliko mladih fantov storilo podobno, na primer skladatelj Ernst Krenek. Viktor Ullmann se je usposabljal v bateriji z 38cm havbicami (howitzer). To orožje je bilo eno najbolj izpopolnjenih v Prvi vojni, bilo je prilagojeno za mobilno vojskovanje, prav za princip vojskovanja, ki je kasneje dobil ime »Blitzkrieg«. Obstoje tega orožja javnosti ni bil znan, cenzura je tudi prepovedovala objavljanje člankov in fotografij. Tudi komunikacija v ekipi, ki se je borila s havbicami, je bila zelo napredna, saj so uporabljali telekomunikacijske sisteme kot sta telefon in radio.

Ullmannova služba v bateriji je bila »opazovalec«, najti je moral cilje v sovražnikovi prvi liniji. V septembru leta 1917 je baterija »K.u.k. 38 cm. Hb. Bt. Nr. 4 B. 5«, kjer je služil Ullmann, postala del elitnih enot Avstro-Ogrske monarhije. Baterija je bila predstavljena na Soško fronto med prve enote generala Kraussa, vključena v pripravo na 12. Soško bitko. Cela enota se je prepeljala z vlakom iz Madžarske, kjer je bila strelska šola v mestu Hajmáskér blizu Veszpréma, preko mest Pragerhof (Pragersko), Klagenfurt (Celovec), Villach (Beljak) in se v noči iz 22. na 23. september 1917 ustavila v Kokovi (Coccau, Goggau) blizu Arnoldsteina (Podkloštra). Za transport orožja (havbic) v skupni teži 182,2 tone, so bili dobro pripravljene, saj so ga lahko prepeljali tudi na tirih, če so odstranili kolesa. Havbica je imela dve različni vrsti koles, ena za cestni transport, druga za železnico. Tako so bile havbice lahko prepeljane neodvisno od prometnih razmer med vojno. Princip je razvil Ferdinand Porsche v tovarnah Neuerstadt blizu Dunaja (Porsche je kasneje razvil tudi KdF-Wagen za nacistično vlado, ki so ga kasneje poimenovali Volkswagen), Škoda pa je havbice proizvajala.

V celotni sestavi baterije so havbice predstavljale pet tovornjakov s prikolicami in poseben avto za komando. Baterija »K.u.k. 38 cm. Hb. Bt. Nr. 4 B. 5« se je v Kokovi s tirov premaknila na cesto in ponoči se je pet tovornjakov z avtomobilom za komando, prek Julijskih alp, premaknilo v dolino Soče. Tam se je 4. baterija začela pripravljati na 12. Soško bitko.

O začetku bitke piše Ullmann Anny Wottitz: »S položaja za opazovalca smo v noči na 24. oktober, natančneje ob dveh ponoči, videli začetek velikega napada s plinom. Ta napad je bil samo uvod v našo akcijo. Opazovali smo streljanje naše baterije. Na tretji dan je bila frontna linija daleč proč od naših položajev. Mislim, da je ta premik bojišča naprej, velik korak k miru. Umikamo se z naših opazovalskih položajev. Vse se zdelo kot znak olajšanja, pokrajina je bila osvobodena groze, ki so jo trosile granate.«

To pismo je Ullmann 9. novembra poslal svojemu dekletu na Dunaj. V nekaj besedah navadnega vojaka je opisal vso grozo vojne in željo po miru. Zadnja soška bitka je imenovana »Čudež

pri Kobaridu«, a zares ni bilo nobenega čudeža. Bila je groza orožja in velikega uničenja, ki je vodila vojsko pod velikim vodstvom cesarja Karla iz hiše Habsburžanov. Začelo se je z velikanskim napadom s plinom nad italijanske vojake. Plin »Blue Cross« (Blaukreutz) je bil proizveden v istih podjetjih, ki so kasneje zalagale koncentracijska taborišča, kot Auschwitz, s plinom za množično uničevanje. Ullmann je tako postal priča apokalipse in leta kasneje sam žrtev apokalipse v Auschwitzu.

Umetniško delo Viktoja Ullmanna je globoko zaznamovala osebna izkušnja prve svetovne vojne. Dober primer te izkušnje je njegova kompozicija z naslovom »Jesen«. Za to skladbo je uporabil besedilo avstrijskega pesnika Georga Trakla, ki je padel v Prvi vojni. Trakl je umrl leta 1914, ko je po veliki bitki pri Grodeku (zdaj: Horodok, Ukrajina) na bojišču ostal sam, kot bolničar med množico ranjenih in mrtvih vojakov. Ullmann je skladbo dokončal 24. januarja 1943 v koncentracijskem taborišču Theresienstadt/Terezín. Nemogoče taboriščne razmere so obudile spomine na izkušnjo prve svetovne vojne. Prav tu je zložil tudi melodramo »Pesem o ljubezni in smrti korneta Krištofa Rilkeja«, ki ima izvor v njegovih podoživljanjih dela in opazovanja iz leta 1918 blizu Devinskega gradu. Kornet je v vojaški hierarhiji položaj narednika, kot je bil uradno nazivan tudi Ullmann v službi praporščaka. Od daleč je videl Devinski grad in v pismu svojemu dekletu Anny Wottitz prosil, da mu pošlje pesem Rainer Maria Rilkeja, ki je v letu 1912 živel tam.

A še bolj očitno je Ullmann svoje spomine na vojno upodobil v operi »Cesar Atlantisa ali nepokorščina Smrti«. Komponiral ga je v letih 1943-1944 v taborišču Theresienstadt/Terezín.

V zgodbi Smrt (oblečen kot upokojeni vojak avstro-ogrske monarhije) zavrne sodelovanje s Cesarjem v totalni vojni. Ullmann je služil kot vojak v bateriji »K.u.k. 38 cm. Hb. Bt. Nr. 4 B. 5«, kot opazovalec. Funkcija opazovalca je v artilerijskem priročniku Avstro-Ogrske armade natančno določena. Opazovalec z uporabo telefona ali radia ali uporabo drugih optičnih znamenj deluje v sodelovanju s komando baterije. Če uporablja telefon ali radio, mora javljanje vedno začeti z besedama: »Halo! Halo!«.

Zato sta tudi prvi dve besedi, ki ju v operi »Vladar Atlantisa ali nepokorščina Smrti« izreče Glasnik (Lautsprecher - Loudspeaker - Glasnogovornik): »Halo! Halo!«, a pred tem Ullmann prične svojo opero z glasbenim motivom, ki v celotnem delu označuje Glasnika. Gre za motiv, ki je parafraza vojaškega-glasbenega signala čet cesarske vojske. Glasnik sam sebe opiše, da »je slišen, a se ga ne vidi«. To je torej en lik, ki prihaja iz Ullmannovega spomina na prvo vojno. Tudi vsi preostali liki se nanašajo na njegov spomin bojišč. Smrt je tako oblečena kot vojak, ne visoko rangiran, nekje na položaju poročnika, kar je bil tudi Ullmann ob koncu vojne. Cesar pooseblja cesarja Franca Jožefa (ki je napovedal vojno in s tem pričel apokalipso 20. stoletja) in cesarja Karla, zadnjega vladarja Avstro-Ogrske monarhije, ki je bil odgovoren za napad s plinom med 12. Soško bitko, v kateri je bil oktobra 1917 udeležen tudi Ullmann. Bobnar je lik, ki v operi napoveduje vojno, kot so jo dejansko napovedovali v letu 1914. Lik Vojak, ki prav tako izhaja iz avtorjevega spomina na 12. Soško bitko, se na bojišču iz oči v oči sooči z Bubikopfom iz nasprotne vojske. A Bubikopf ni moški temveč Dekle, zaljubita se in skozi ljubezen poosebita nekakšen odpor proti Cesarjevi totalni vojni. Raziskave so pokazale, da bilo ime Bubikopf vzdevek za sufražetke, ki so se na prelomu stoletij borile za enakost spolov in pravice žensk. Ker gre za totalno vojno, ni iz nje izključen nihče, niti ženske. Ženske so služile v vojskah Avstro-Ogrske, Nemčije, Srbije in Rusije.

Vsi liki iz opere torej bazirajo na Ullmannovi osebni izkušnji iz prve svetovne vojne. To izkušnjo je moč čutiti tudi v glasbi, z glasbeno uporabo vojaških signalov (le-ti opero začnejo in končajo), z uporabo cesarske, Habsburške himne v besedilu in glasbi ali z zborovsko pesmijo »Bog je naša trdnjava«, ki je bila vojaška pesem na bojiščih Velike vojne.

A Ullmann v svojem delu ne slavi vojne, temveč skozi libreto in glasbo kliče, tudi v današnji čas, proti kakršnemu koli despotizmu ali zlorabi demokratičnih norm. V operi, ki jo je napisal v koncentracijskem taborišču Theresienstadt v letih 1943-1944, so mnogi taboriščniki prepoznali svojo izkušnjo Prve svetovne vojne. Dne 16. oktobra 1944, je bil Ullmann deportiran iz taborišča Theresienstadt/Terezín v Auschwitz in bil umorjen 18. oktobra 1944 v plinski celici.

Český / Tschechisch / Češki / Czech / чешский

"Viktor Ullmann - Svědek a oběť apokalypsy "

Autor: Herbert Gantschacher, Kurator: Marko Klavora

Goriški Muzej, Grad Kromberk, Nova Gorica, Slovenja

23. října 2018 - 18. října 2019 (zahájení: 23. října 2018, 19 hodin Goriški Muzej, Grad Kromberk, Nová Gorica)

Výrobce:

Goriški Muzej, Grad Kromberk, Nová Gorica (**Režie: Vladimír Peruničič**)

Ve své opeře Císař z Atlantidy aneb Odpírání smrti využívá Ullmann svých zkušeností vojáka rakousko-uherské armády v 1. světové válce. Jeho zážitky z bojů na řece Soče (italské Isonzo) tvoří základní kostru libreta opery, ale lze je nalézt i v hudebním zpracování.

Viktor Ullmann se narodil 1. ledna 1898 ve slezském Těšíně na území tehdejší rakousko-uherské monarchie. Jeho otec Maximilian byl důstojníkem z povolání a v seznamu důstojníků c. a k. branné moci byl uveden mezi první stovkou nejdůležitějších důstojníků. V průběhu války ukončil Ullmann studium na gymnáziu urychlenou, tzv. válečnou maturitou a přihlásil se k vojenské službě jako jednoroční dobrovolník. Stejně rozhodnutí tehdy učinilo mnoho mladých mužů, ze skladatelů mj. také Ernst Krenek. Viktor Ullmann byl přidělen k dělostřelectvu a prodělal výcvik u 38 centimetrové houfnice. To byla v tehdejší Evropě jedna z nejmodernějších střelných zbraní. Byla vyvinuta a zkonstruována pro mobilní válku, jejíž způsob vedení byl později nazván válkou „bleskovou“. Existence této zbraně byla pro veřejnost přísně utajena a nesměly být o ní uveřejňovány žádné novinové články ani fotografie. Také komunikace uvnitř dělostřelecké baterie byla velmi moderní, protože se při ní už využíval telefon a radiové spojení.

V dělostřelecké baterie sloužil Ullmann jako pozorovatel, jehož úkolem bylo vyhledávat v řadách protivníka cíle vhodné k dělostřeleckým útokům. V září 1917 se baterie, zvaná „K.u.k. 38 cm Hb. Bt. Nr.4 B. 5“, přiřadila k elitním jednotkám rakousko-uherské armády. Přesunula se na sočskou frontu a po započetí 12. bitvy na Soči byla podřízena velení generála Krausse. Celou baterii sem přepravili z dělostřelecké školy v maďarském Hajmaskéru (nedaleko Ostřihomi) po železnici přes města Pragerhof, Klagenfurt (Celovec) a Villach. V noci z 22. na 23. září 1917 se baterie zastavila v blízkosti Coccau, které leží mezi Arnoldsteinem a Tarvisiem.

I pro tuto dlouhou cestu byla houfnice, navzdory celkové váze 182 tun, velmi dobře vybavena, a to jak pro dopravu silniční, tak i železniční. Měla totiž dvoje různá kola – po sejmutí silničních kol, která byla vyměněna za vagónová, mohla být rovnou posazena i na železniční koleje. Tato „obojživelnost“ ji činila nezávislou na válečné dopravní situaci. Podvozky pro dopravu této houfnice v továrně ve Vídeňském Novém městě (Wiener Neustadt) zkonstruoval a jejich výrobu vedl Ferdinand Porsche (který později pro nacisty vytvořil osobní vůz „KdF“, který po válce automobilka Volkswagen rozšířila do celého světa jako známého „brouka“). Celý vozový park houfnice sestával z pěti tažných vozidel (opatřených diesel-generátorovým motorem, předchůdcem moderních hybridních motorů), pěti návěsů a velitelského vozidla. V blízkosti Coccau byla celá baterie převedena ze silnice na železnici a v noci se přemístila přes Predilský průsmyk v Julských Alpách na frontu v horní části sočského údolí.

O začátku bitvy psal Ullmann svojí přítelkyni Anně Wotitz: „Z naší pozorovatelny jsme viděli i 24. září ve 2 hodiny v noci bubnovou palbu plynovými granáty, který naše akce vyvolala, a také střelbu naší vlastní baterie. Třetí den se už od nás bojiště dosti vzdálilo. Myslím, že tento vojenský průlom nás velmi přiblížil k míru. Sestoupili jsme dolů z pozorovatelny – všechno kolem, celá krajina, se zdála volně dýchat, osvobozená od výbuchů granátů.“ Tento dopis poslal Ullmann svojí přítelkyni do Vídně 9. listopadu. Nemnohá slovy tu velmi trefně vyjádřil hrůzu války a touhu po míru z pohledu prostého vojáka. Tuto poslední bitvu na Soči později označovali jako „zázrak z Caporetta“. Ve skutečnosti to ale nebyl žádný zázrak, ale pouze další masové vraždění pod vrchním velením posledního habsburského císaře a krále Karla. Bitva byla zahájena masivním plynovým útokem proti italským vojákům. Tento bojový plyn, nazývaný „Modrý kříž“, vyrobily stejné firmy, které o pár desítek let později zásobovaly plynem i nacistické vyhlazovací komory v Osvětimi a v dalších táborech. A tak se Ullmann paradoxně stal nejprve svědkem a poté, v roce 1944, sám obětí plynové apokalypsy v Osvětimi.

Zážitky z první světové války silně ovlivnily další život i uměleckou tvorbu Viktora Ullmanna. Jako příklad může sloužit jeho skladba „Podzim“. Podkladem této písně byla báseň rakouského básníka Georga Trakla, jedné z obětí první světové války. Trakl zemřel v roce 1914 po velké bitvě u Grodeku, když jako sanitář zůstal sám na bojišti s mnoha mrtvými a raněnými vojáky. S tímto zážitkem se nedokázal psychicky vyrovnat a spáchal sebevraždu.

Kompozici na jeho verše Ullmann dokončil v koncentračním táboře v Terezíně 24. ledna 1943. Zdejší pobyt vyvolal v Ullmannovi i další vzpomínky na první světovou válku a na jeho službu pozorovatele v blízkosti italského zámku Duino (nedaleko Terstu). Plodem těchto vzpomínek v Terezíně se pak také stala kompozice melodramatu „Píseň o životě a smrti korneta Kryštofa Rilka“ na text pražského rodáka Rainera Marii Rilka, který v roce 1912 v zámku Duino žil a pracoval. Během služby v blízkosti zámku Ullmann svoji přítelkyni Annu Wottitz požádal o zaslání textu této epické básně.

Ani Ullmannova opera Císař z Atlantidy aneb Odpírání smrti by bez vzpomínek na první světovou válku nikdy nevznikla. Také toto dílo skladatel vytvořil v Terezíně v letech 1943 a 1944. V libretu opery postava Smrti (oblečená jako vysloužilý voják c. a k. armády) odepře Císaři poslušnost v jeho preventivní a totální válce. Skladatel se zde opět vrátil ke svým osobním zážitkům a službě pozorovatele v dělostřelecké baterii. V dělostřelecké příručce c. a k. branné moci je tato funkce jasně popsána. Pozorovatel spolupracuje s velitelstvím baterie a používá k tomu telefon, radiové spojení nebo optické signály. Ve většině případů tak jeho hlášení veliteli musí začínat slovy „Haló, haló“. A stejnými slovy začíná i libreto Ullmannovy opery. Zde je pronáší postava Tlampače (Lautsprecher). Než ale začne jeho text, uvede jej Ullmann hudebním motivem, který pak postavu provází celým dějem a který je umělecky stylizovaným vojenským signálem rakouské armády z první světové války. Postava Tlampače sama sebe popisuje jako někoho, koho „není vidět, jen slyšet“. Tlampač je tedy první postavou, která má původ v autorově zkušenosti z první světové války. Ale i další postavy opery pramení v Ullmannových zážitcích z fronty. Postava Smrti vystupuje v kostýmu důstojníka c. a k. armády; sice ne nijak vysoké hodnosti, ale přece jen v ranku poručíka, tedy hodnosti, v které Ullmann 1. prosince 1920 definitivně armádu opustil. Postava Císaře v sobě spojuje oba poslední rakouské císaře – Františka Josefa I. (který vyhlásil válku Srbsku, a uvedl tak do chodu první velkou apokalypsu 20. století) i jeho nástupce, císaře Karla, který byl jako vrchní velitel 12. a poslední bitvy na Soče zodpovědný za vražedný plynový útok, jak se o tom Ullmann coby válečný pozorovatel mohl přesvědčit na vlastní oči. Postava Bubeníka je faktickým ohlašovatelem války a také vychází z reálné životní praxe na začátku a v průběhu 1. světové války. Postava Vojáka je pak přímo inspirována bitevním děním na Soče. A přímo na jevišti se také tato postava v boji muže proti muži utká s dalším vojákem, zvaným Hříbeček (Bubikopf).

Tento voják ovšem není muž, ale Dívka (zpívaná sopránem). Ti dva se do sebe zamilují a společně zahájí boj proti totální válce, rozpoutané Císařem. Jméno „Bubikopf“ – tedy německý výraz pro „hříbeček“, typický hladký účes z 20. let - které se podle některých historiků také používalo jako jedna z přezdivek bojovnic za ženskou emancipaci, zase odkazuje ke skutečnosti, že účasti na totální válce nejsou ušetřeny ani ženy. A v 1. světové válce také ženy ve většině zúčastněných armád skutečně sloužily. Tak jsou všechny postavy opery jednoznačně zakotveny v osobních autorových zážitcích z války. Ty se ale do díla promítají i hudebně v podobě citátů – například hudebních znělek a signálů, používaných v rakouské císařské armádě (ty operu zahajují i uzavírají), oficiální habsburské hymny „Zachovej nám Hospodine..“ i slavného německého chorálu „Eine feste Burg ist unser Gott“, který se za války zpíval i jako vojenská píseň.

Ullmannovo dílo je ale vším jiným než oslavou války. Naopak, jak libreto, tak i hudba jsou jasným apelem proti jakékoliv despotii a zneužívání demokracie, který ani dnes nic nepozbyl na svojí aktuálnosti. Operu Ullmann složil během svojí deportace v Terezíně v letech 1943-44. Mnoho jeho spoluvěznů s ním jeho kruté zážitky z první světové války mohlo sdílet z vlastní zkušenosti.

16. října 1944 byl Viktor Ullmann odtransportován do Osvětimi a zde 18. října 1944 zavražděn v plynové komoře.

English / Englisch / Angličtina / Angleščina / английский

"1918 - 2018 : 100 Years Republic of Austria" Hidden History in Orient and Occident at Jerusalem 2018

"Beyond Orientalism / Über Orientalismus - About the situation of war-disabled soldiers of the Imperial and Royal Army (k.u.k. Wehrmacht) in the Ottoman Empire and Palestine including the situation of war-disabled soldiers of the Ottoman Empire and the exchange of this war-disabled soldiers and war-disabled female soldiers in historical relations to Norway, Finland, Sweden, Danmark, Russia and the Imperial and Royal Army (k.u.k. Wehrmacht) and Palestine within the position of the Imperial and Royal Army (k.u.k. Wehrmacht) in the Middle East and the positions of the Republic of Austria"

Project curated by Mahmoud Muna and Herbert Gantschacher in cooperation with

The Educational Bookshop Jerusalem, The American Colony Jerusalem, Bridgeschool Jerusalem, The Palestinian National Theatre in Jerusalem, ARBOS - Company for Music and Theatre Vienna-Salzburg-Klagenfurt

Academic-Artistic Team:

ao.Univ.Prof. Dr. Gerold Holzer (Medical University Vienna), Colonel Georg Rosenzopf (Austrian Army Klagenfurt), Historian Gerald Penz (Vienna), Wolfgang Rausch (Senior Editor of the newspaper "Kleine Zeitung" Klagenfurt-Graz), Markus Rupert (actor), Markus Pol (CoDA - Child of Deaf Adults, raised up Austrian Sign Language, qualified trainer for deafblind persons with Lorm-Alphabet and tactile signing, professional singer and actor), Werner Mössler (deaf actor)

A widely unknown chapter of the history of the First World War is the situation of the war-disabled prisoners of war of the Ottoman Empire. Their transport out of the Russian camps for prisoners of war back to the Ottoman Empire will be a very long one. Since the 12th of August 1915, war-disabled prisoners of war are a subject to exchange between the German Empire of the Hohenzollern Dynasty and the Imperial and Royal Monarchy of the Archduke Hapsburg on one side and the Russian Empire of the Romanov Dynasty through the neutral Sweden by railway. As long as the Tsaristic Dynasty of the Romanovs is in power, there is not direct exchange of war-disabled prisoner of wars between the Russian Empire and the Ottoman Empire. With the end of the Romanov's rule in Russia in 1917 the exchange of war-disabled prisoners of war from the Ottoman Empire get started. The first exchange of three war-disabled prisoners of war from the Ottoman Army (Mustafa Rashid, Halil Mohamed and Jusuf Osman) are recorded in the lists with the date of 24th of October 24 1917. They are first being transferred to the Imperial and Royal Monarchy before being returned to the Ottoman Empire. By rail these war-disabled prisoners of war are subject to exchange by travelling via St. Petersburg / Petrograd to Tornio, crossing there the Swedish border to Haparanda. Here at Tornio the broad-gauge railway of the Russian Empire ends and the European standard-gauge starts. With hospital trains the war-disabled prisoner of war are transported through Sweden from the north to the south to Trelleborg. A special regulation exists for military doctors and medical personnel but also for veterinarians, who are prisoners of war. Till March 1918 a total number of 185 war-disabled prisoners of War from the Ottoman Empire (173 soldiers and 12 officers) has been transferred to the Imperial and Royal Monarchy.

War-disability is, moreover, an issue with which historic research is so far only concerned in a marginalized manner. Although in the First World War 9,340,000 soldiers and

women-soldiers has been killed, but 21,373,000 soldiers and womensoldiers has changed to war-disabled persons. And about 7,875,000 civilians has been killed in the First World War too, but there are no records about civilian war-disabled persons from the First World War. Also from the Imperial and Royal Monarchy are figures delivered about the dead and the war-disabled soldiers.

About 1,200,000 members of the Imperial and Royal Wehrmacht has been killed in the First World War. And about 3,620,000 members of the Imperial and Royal Wehrmacht have become war-disabled. And about 2,150,000 members of The Imperial and Royal Wehrmacht have become prisoners of war (in this figure, the missing persons are also included). About 300,000 civilians from the Imperial and Royal Monarchy have been killed in the First World War, no figures are available for civilian war-invalids. Also from the Ottoman Empire there are records from about killed 325,000 soldiers and 400,000 members of the army becoming war-disabled. About 2,150,000 civilian have been killed in the Ottoman Empire, but there no figures on the civilian war-disabled of the Ottoman Empire. In view of this large number of war-disabled, it is amazing that this issue does not attract much attention.

In the Orient, in the First World War, mobile field hospitals of the Imperial and Royal Wehrmacht are in use, especially the mobile field hospitals Nr. 202 and Nr. 309. The mobile field hospital Nr. 309 is used at Azaz near Aleppo, also war-disabled with the most severe injuries are subject to medical treatment at the mobile field hospital at Azaz, because to this field hospital injured persons can be transported also by train in a short time. And in addition to these mobile field hospitals there are also stationary hospitals like the Imperial and Royal Reserve Hospital "k.u.k. Reservespital" based at Jerusalem.

Political and military interests has been important in all time and will be as important too also in the future. That means also for the situation of the monarchy of the Hapsburg Archhouse till 1918 and also for the Republic of Austria, although the interests are different.

An extremely interesting military aspect is historically the air reconnaissance. And there are original photos existing at the Austrian State Archive in Vienna. It is more than remarkable that the Orient between the Suez Canal and the Taurus Mountains has observed by taking aerial images in the years 1917 and 1918, in order to be capable to do bombardments with airplanes and missiles against strategic objectives and to do it also with artillery (concrete with batteries of the Imperial and Royal Wehrmacht equipped with cannons and howitzers built by Škoda) by shooting and bombing (collateral damages included).

To present politically at the Orient the monarchy of the Hapsburg Archhouse has founded consulate, at Jaffa established in 1821 and at Beirut established at 1841. In the year 1848 also at Jerusalem a consulate of the Imperial and Royal Monarchy has been opened. **And in the year 1894 also at Aleppo a consulate has been established. In Aleppo the most intensive time of work is the time of The Great War between 1914 and 1918. From the consulates of Jaffa and Beirut are existing documents in the archive till the year 1917 (due to the time of the closing the consulates). And about the consulate of Jerusalem documents are existing in the archive till the very beginning of the year 1918 (also due to time of the closing). But the consulate based at Aleppo is still working intensively till the end of The Great War.**

To get a better picture newspapers are reporting in the Orient and the Imperial and Royal Monarchy also in the years of The Great War from 1914 to 1918. **In the Imperial and Royal Monarchy of the Hapsburg Archhouse for the general information the newspapers and magazines are making reports with pictures and texts about the Orient. And at Jerusalem since the year 1908 the newspaper "Al-Kouds" is reporting two times a week. And since the year 1904 the newspaper "Kleine Zeitung" provides the duchies (later the provinces) of Styria and Carinthia with informations. The newspaper "Kleine Zeitung" has been available also at Triest / Trst / Trieste, Ljubljana / Laibach and Zagreb / Agram. But the newspaper "Kleine Zeitung" also informs their reader about the Orient also in the time of The Great War with pictures and texts, so the readers can make their own impression about the Orient.**

About the themes of Orientalism and War-Disability and Military and Diplomacy in a historic content and the position of the Republic of Austria at the Orien a conference will be organized for two days at Jerusalem by The Educational Bookshops and The American Colony in cooperation with ARBOS - Company for Music and Theatre.

The following persons will invited to give lectures:

Prof. Dr. Gerold Holzer is working at the University for Medicine at Vienna, he is specialized on the field of orthopedic and he will give a special lecture about war-disability.

The historian Gerald Penz is specialized on the history of military airplanes of the Imperial and Royal Wehrmacht, his lecture will focus on military aerial images of the Orient from the time of The Great War and their significance in The Great War.

Herbert Gantschacher will give a lecture about the historic situation of the exchange of war-disabled prisoners of war and also female war-disabled prisoners of war between the war parties of the First World War based on original documents. And he will refer also about the political positions of the archaeologists Thomas Edward Lawrence, Alois Musil and Max Oppenheim and the female archaeologist Gertrude Bell based on the dissertation and thesis of Elisabeth Jerusalem of the University of Vienna from the year 1934.

Wolfgang Rausch will inform as a leading editor of the newspaper "Kleine Zeitung" about the historic picture of the Orient presented by the newspaper "Kleine Zeitung" to their readers during the time of The Great War 1914-1918.

Colonel Georg Rosenzopf will give his lecture about the peace-missions guided by the Republic of Austria and operated by forces of the Austrian Army at the Orient. Colonel Rosenzopf himself has been the commander of UN-Peacekeeping Missions at the Golan Heights deescalating the situation between Syria and Israel. Rosenzopf will refer also about the historic context of the military position of the Imperial and Royal Wehrmacht in the First World War at the Orient. Rosenzopf will also reflect the work of UN-Peacekeepers in the Orient. In the Austrian State Archive there are more than 1000 historic photos about the Orient in The Great War representing an impression of the different situations at the Orient between 1914 and 1918.

An exhibition will present the most impressive and important picture from the Austrian State Archive. A special section of the exhibition will present the situation of the medical personal and war-disabled persons.

This lecture will be completed by positions from the Orient in historic views and today's Middle East curated by Mahmoud Muna the director of The Educational Bookshop at The American Colony in Jerusalem.

The lectures of the conference (3rd of December 2018) will be published as a book in three languages (English, Arabic, German).

Together with the "Bridgeschool" from the Jerusalem workshops will be established on the theme of Visual Theatre. Together with students from the school there will be realized workshops focussing on the theme "deaf - blind - deafblind - war-disabled". Deaf and hearing artists are working together with the students on the sensibilisation during the workshops "Grasp-Smell-Taste" and "Gassed". So the situation of deafness, blindness and deafblindness can be understandable for everybody

Through that workshop experience on the 4th of December 2018 the participants get a special sensibilisation of the senses. On the project are working the deaf actor Werner Mössler, the actor Markus (he is a CoDA, Child of Deaf Adult and trained and experienced expert on communication with deafblind persons), the actor Markus Rupert (he is an hearing actor with experience working on the stage with the Sign Language of the Deaf) and the author, director and producer Herbert Gantschacher. Gantschacher works since 1985 on the artistic expression of the Sign Language of the Deaf on stage as a "Language in Space" and the use of signs for Visual Theatre. And since ten years Gantschacher works also as a researcher and as an author and director on the situation of deafblindness.

The results of the workshops will be presented at a performance on 4th of December 2018 including Visual Theatre of poems and scenes of Georg Trakl, August Stramm, Paul Liechtenstein (all these three poets have died in The Great War serving as soldiers), Paul Scheerbart, Sergey Eisenstein and Sergey Prokoviev.

This performance will be closed with the visual performance of Dalton Trumbos "Johnny Got His Gun". During his military service a soldier is hit by a grenade and will lose arms, legs, face and ears. Now in the situation of a deafblind war-disabled person he is able to communicate with people around him by using the morse code.

The performance will take place at the Palestinian National Theatre in Jerusalem on 4th of December 2018 at 18.00.

Schedule:

3rd of December 2018: 16.00-20.00: Conference at "The American Colony" in cooperation with The Educational Bookshop Jerusalem

4th of December 2018: 11.00-15.00 workshops at the Bridgeschool Jerusalem

4th of December 2018: 18.00 performance at the Palestinian National Theatre at Jerusalem

English / Englisch / Angličtina / Angleščina / английский

"1918 - 2018 : 100 Years Republic of Austria" in Jerusalem 2018

"School of Form - Master classes on vocal and chamber music as well as on composition based on the artistic work of the Austrian-Jewish composer Viktor Ullmann with an excursion to the artistic work and production of the Austrian-Jewish war-disabled one-armed pianist Paul Wittgenstein"

Project curated and organized by Zwi Semel and Herbert Gantschacher in cooperation with

JAMD - Jerusalem Academy for Music and Dance and ARBOS - Company for Music and Theatre Vienna-Salzburg-Klagenfurt

Academic-Artistic Team:

Prof. Dr. Yinam Leef (President of the JAMD - Jerusalem Academy for Music and Dance), Prof. Zwi Semel (Vocal department and faculty of the JAMD - Jerusalem Academy for Music and Dance), em.o.Univ.Prof. Wolfgang Pillinger (University for Music and Performing Arts "Mozarteum" Salzburg), ao.Prof. Therese Lindquist (University for Music and Performing Arts "Mozarteum" Salzburg), Ass.Prof. Annelie Gahl (University for Music and Performing Arts "Mozarteum" Salzburg), Mag.art. Herbert Gantschacher (ARBOS - Company for Music and Theatre Vienna-Salzburg-Klagenfurt)

The attentive reader and listener will not have missed that **a musical number in Viktor Ullmann's anti-war opera "The Emperor of Atlantis or The Disobedience of Death" is dedicated to war-disabled persons.** In the musical numbers from No. VIII to No. XII named as in the "Imperial Palace" and on the "Battlefield" Ullmann creates an extra-ordinary literary and musical composition about the twelfth and final battle in the theatre of war in the valley of the river Isonzo in the First World War on 24th of October 1917. In reality Ullmann himself has been a witness of this battle including the gas attack (later on Ullmann has been murdered by gas at Auschwitz on 18th of October 1944. So in 2018 we commemorate the 120th anniversary of Ullmann's birthday and in 2019 the 75th anniversary of Ullmann's murdering by gas at Auschwitz). After this magnificent musical picture about human horror the following No. XIII. Intermezzo **gets a programmatic title by Ullmann himself named as "The Living Dead". During and after the First World War war-disabled person in general and especially those war-disabled soldiers has been named as "War-Shivers". That means these people are mentally deformed by cruel experiences of war.** So they either suffer from a post-traumatic stress syndrome or suffer from a post-traumatic stress response, both are today cases of recognized mental illness, this has not been in these cases at the time of the First World War. For example the Austrian visual artist Sebastian Isepp has been exposed to such cases of disease.

The pianist Paul Wittgenstein becomes a war-disabled person during the First World War serving as an officer in Imperial and Royal Army (k.u.k. Wehrmacht) of the Archduke of Austria. During fighting at the theatre of war at the Eastern Front against the Russian Empire of the Romanovs, he is so seriously wounded in autumn 1914, so that his right arm has had to be amputated. However, as a now one-armed pianist, he manages to continue his career, composers have written especially for him musical work to be performed with the left hand. Among these composers there can be found for example the names of Maurice Ravel or Sergej Prokofiev and many others.

The situation of these war invalids has been set to music also by **Hanns Eisler in his "Ballad of the Crippled Guard"**, there it is stated programmatically in the first stanza: "We are the crippled guard, the most beautiful guard in the world, we count almost a billion, if we count also the dead." The text has been written by David Robert Winterfeld under the pseudonym David Weber, today better

known under another pseudonym as Robert Gilbert. Here it is to mention that Hanns Eisler and Viktor Ullmann has attended school at the same gymnasium in the third district of Vienna named as Rasumofsky-Gymnasium. The pacifist Ernst Friedrich has described and illustrated in his book "War Against War!" the situation of war-disabled soldiers drastically as it has been in reality and in his Ant-War Museum at Berlin too.

So these real situations from war and art are the programmatic approach for the artistic project "School of Form" composed in the form of master classes. One master class will be established for students working on the the vocal work of Viktor Ullmann as singers. A second master class will be established for students working on the chamber music work of Ullmann as instrumentalists. A third master class will be established for students working on the techniques of composition of Ullmann as composers.

Viktor Ullmann himself has written at the concentration camp of Terezin (Theresienstadt) a programmatic musical essay about the "School of Form" with the title "Goethe and Ghetto". At Terezin Ullmann has been imprisoned from 8th of September 1942 to 16th of October 1944. And at Terezin he has worked for the department of Leisure Time ("Freizeitgestaltung"). And in his essay "Goethe and Ghetto he has written the programmatic lines: "Theresienstadt was and is still the school of form for me. In former times there one did not feel the force and burden of material life, because the comfort, the magic of civilization repressed it, it was easy to create the handsome form. Here, where in daily life one has to overcome the material through the form, where all in arts is complete in contrast to the environment: here is the true master class, if one sees it like Schiller as the mystery of the work of art in it: to exterminate the material through the form - which is presumably the mission of the individual in general, not only the aesthetic, but also the ethical individual."

This program of master classes has been worked out together with em.o.Univ.Prof. Wolfgang Pillinger from the University for Music and Performing Arts "Mozarteum" in Salzburg. For the three master classes on the musical work of Viktor Ullmann (vocal work, chamber music, composition) the following experts from the "Mozarteum" have been choosen together with the president of the JAMD - Jerusalem Academy for Music and Dance Prof. Yinam Leef and the coordinator and curator of the project at the JAMD, Prof. Zvi Semel: for the masterclass for the vocal work of Viktor Ullmann ao.Univ.Prof. Therese Lindquist, for the master class for the chamber music work of Viktor Ullmann Ass.Prof. Mag.a Annelie Gahl, for the master class for the compositional work of Viktor Ullmann em.o.Univ.Prof. Wolfgang Pillinger. These three artistic directors of these three master classes are all teachers at the Mozarteum Music University in Salzburg. In addition, as an introduction to the project, there will be a master course with lectures by Mag. Art. Herbert Gantschacher about Viktor Ullmann and his work for the "Freizeitgestaltung" (leisure time) at the war front in the First World War and about Viktor Ullmann and his work for the "Freizeitgestaltung" (leisure time) under the conditions of a concentration camp at the former fortress of Theresienstadt (Terezin). For these lectures Gantschacher will present unpublished sources of surviving witnesses from Theresienstadt. In the years from 1993 to 2015, Gantschacher has worked with survivors of the concentration camp of Theresienstadt as Karel Berman, Eva Herrmannová, Paul Kling and Herbert Thomas Mandl. An the subject of war-disability and music will be exemplified by the Austrian-Jewish one-armed pianist Paul Wittgenstein. His fate and his artistic production will be also a subject of this master course with a special lecture on him.

This project of master classes and master course with lectures will start on 7th of December 2018. Untill the 14th of December 2018 there will work these artistic projects of master classes in music about Viktor Ullmann and of master course with lectures about Viktor Ullmann and Paul Wittgenstein with students of the JAMD - Jerusalem Academy for Music and Dance. About the project a printed documentary will also be published.

Schedule:

7th of December 2018: 10.00 Opening of the Masterclasses Project at the JAMD - Jerusalem Academy for Music and Dance

9th of December 2018 - 14th of December 2018 Masterclasses at the JAMD - Jerusalem Academy for Music and Dance

русский / Russisch / Russian / Ruský / Ruski

„Frieden jetzt! – Peace Now! – Мир сейчас!“

Музыкальное и театральное сообщество ARBOS представляет VISUAL 19. 9-18 мая 2018 года состоится 19-й Европейский и международный Визуально-Театральный фестиваль в ВЕНЕ и в федеральных землях Австрии: НИЖНЯЯ АВСТРИЯ, ТИРОЛЬ и КАРИНТИЯ.

VISUAL 19 состоит из:

VISUAL 19 это ВИЗУАЛЬНЫЙ СИМПОСИЙ с симпозиумом и семинарами, а также с экскурсиями по Венскому университету, по Архиву императорского дома, двора и государства на площади Миноритенплатц в Вене, по Австрийскому государственному архиву в венском районе Эрдберг, по Австрийской национальной библиотеке на площади Йозефплатц в Вене и по Венскому военно-историческому музею и по Институту Военной Истории в центре Арсенала в Вене.

VISUAL 19 это ВИЗУАЛЬНО-ТЕАТРАЛЬНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ с 9-ю спектаклями в исполнении глухих и слышащих профессиональных актеров из театров 7 стран (США, Латвия, Россия, Польша, Венгрия, Босния и Герцеговина, Австрия).

VISUAL 19 это ВИЗУАЛЬНО-ТЕАТРАЛЬНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ ДЛЯ ДЕТЕЙ с 6-ю спектаклями в исполнении глухих, слышащих и глухослепых детей и подростков, для глухих, слышащих и глухослепых детей, подростков и взрослых.

Центральным элементом фестиваля в 2018 году является тема „Frieden jetzt! – Peace Now! – Мир сейчас!“ в честь 100 летнего юбилея основания Австрийской Республики в 1918 году.

В связи с этим фестиваль в 2018 году будет открыт 9 мая 2018 симпозиумом в Университете Вены.

Одновременно 9 мая 2018 открывается и выставка «Глухие, слепые и глухослепые Великой войны 1914 - 1918гг.» в студии ВЕНСКОГО ТЕАТРА «SPIELRAUM», в рамках которой будут показаны подлинные документы по теме Инвалиды войны, военнопленные – побег и изгнание во время Первой мировой войны, рассматривая тематику Глухие, слепые и глухослепые в 1918 - 2018 гг. Одна часть открытия выставки посвящена визуальной постановке «One» группы «Metallica», освещающая судьбу потерявшего во время войны зрение и слух солдата.

Симпозиум продолжится семинарами 10, 11 и 12 мая 2018 года.

В ВЕНЕ 12 по 18 мая 2018 будет показан ряд спектаклей в ВЕНСКОМ ТЕАТРЕ «SPIELRAUM», в центре города, в 7-ом районе по адресу Кайзерштрассе 46.

Тема фестиваля „Frieden jetzt! – Peace Now! – Мир сейчас!“ будет отражаться также в ее программе 14 - 18 мая 2018 с 12.00 до 14.00 в ВЕНЕ в виде семинаров и экскурсий по Архиву императорского дома, двора и государства на площади Миноритенплатц, по Австрийскому государственному архиву в районе Эрдберг и по Венскому военно-историческому музею и по Институту Военной Истории под девизом «Место войне только в музее!». Поскольку оружие не создает ни мир, ни рабочих мест. А человечеству пора научиться, как выигрывать мир, а не войну!